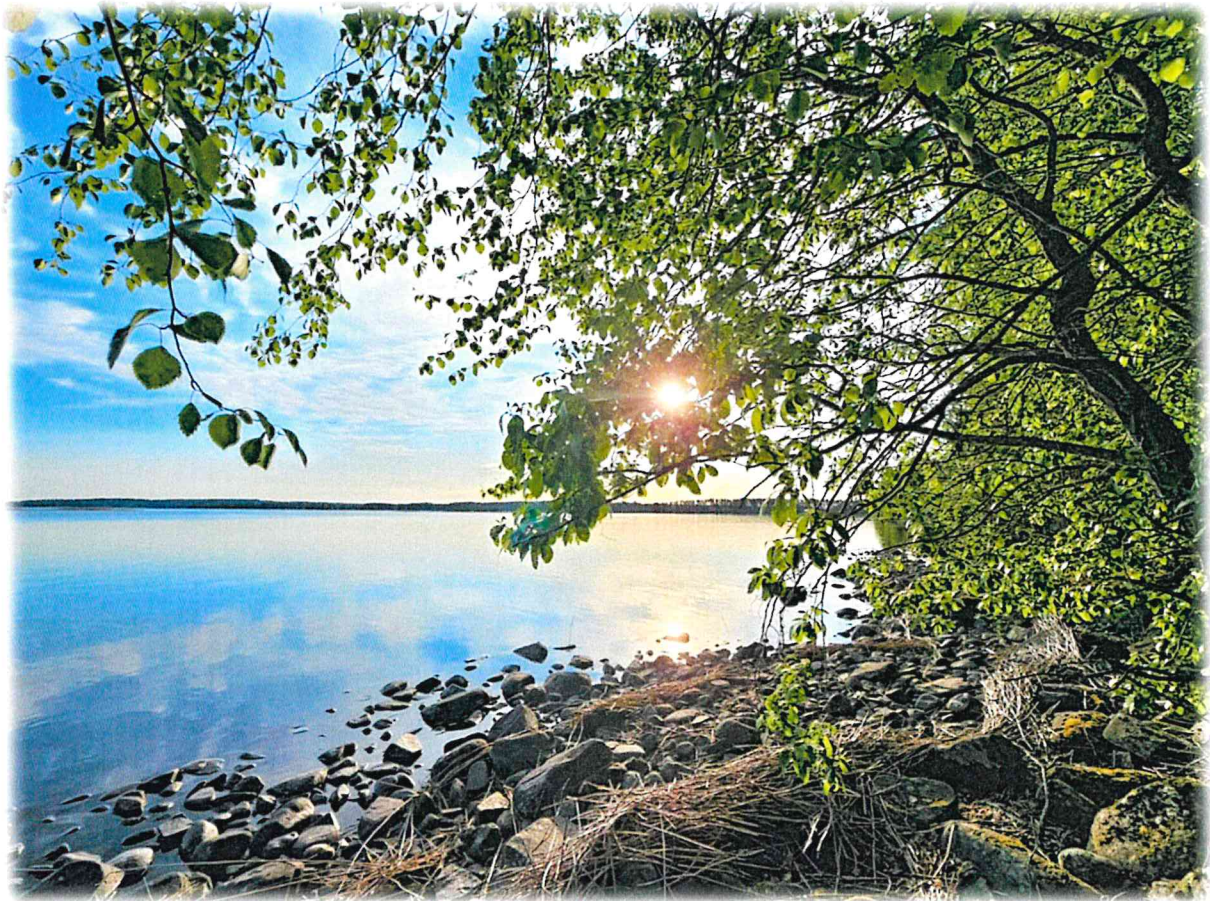

Rääkkylän kunta
Tarkastuslautakunta

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2023

Kuva: Heidi Multanen

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELEY

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävä

Kuntalain (410/2015) 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Lisäksi tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava myös talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä.

Kuntalain 84 §:n mukaisesti tarkastuslautakunnan tehtävänä on 1.6.2017 alkaen ollut myös sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvominen ja ilmoitusten saattaminen valtuustolle tiedoksi. Tarkastuslautakunta on käsitellyt saapuneet sidonnaisuusilmoitukset ja toimittanut ne tiedoksi kunnanvaltuustolle kesäkuussa 2023.

1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Tarkastuslautakuntaan kuuluvat seuraavat jäsenet ja varajäsenet:

<i>Jäsen</i>	<i>Henkilökohtainen varajäsen</i>
Pasi Laasonen, pj.	Hannu Ilonen
Pertti Tikka, vpj (19.6.2023 alkaen)	Markku Pulkkinen
Matti Hännikäinen, vpj. (24.4.2023 saakka)	
Aune Laakkonen	Uuna Kainulainen
Kerttu Asikainen (30.10.2023 alkaen)	Kaisa Halonen (30.10.2023 alkaen)
Tarja Musikka (30.10.2023 saakka)	Kerttu Asikainen (30.10.2023 saakka)
Kati Pitko	Kari Kulmala (19.2.2024 alkaen)
	Jarmo Rätty (19.2.2024 saakka)

Tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet arviointityössä:

Pasi Laasonen

- Elinvoimalautakunnan jäsen
- Maaseutulautakunnan jäsen
- Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymän yhtymävaltuuston varajäsen
- Poliisin neuvottelukunnan varajäsen
- Pohjois-Karjalan Osuuspankin hallintoneuvoston varapuheenjohtaja

Pertti Tikka

- Elinvoimalautakunnan varajäsen (ei todellista esteellisyyttä, koska ei ole osallistunut kokouksiin)
- Elinvoimalautakunnan lupajaoston varajäsen (ei todellista esteellisyyttä, koska ei ole osallistunut kokouksiin)
- Rääkkylän Kiinteistöpalvelu Oy, kunnan varayhtiökoukousedustaja

Kerttu Asikainen

- ei esteellisyyksiä

Aune Laakkonen

- Rääkkylän kunnan edustaja Kiteen kaupungin sivistyslautakunnassa kansalaisopistoa koskevissa asioissa
- Paksuniemen vesiosuuskunnan kunnan edustajajäsen
- Keski-Karjalan Vanhustentaloyhdistys ry:n kunnan varaedustaja
- MLL:n hallituksen jäsen

Kati Pitko

- Hyvinvointilautakunnan jäsen
- Elinvoimalautakunnan varajäsen (ei todellista esteellisyyttä, koska ei ole osallistunut kokouksiin)
- MLL:n hallituksen puheenjohtaja

Kari Kulmala

- Elinvoimalautakunnan jäsen (19.2.2024 alkaen)
- Hyvinvointilautakunnan varajäsen (19.2.2024 alkaen)
- Kiinteistö Oy Rääkkylän Vuokratalot, hallituksen puheenjohtaja

Esteelliset jäsenet eivät ole osallistuneet arviointikertomuksen valmisteluun niissä kohdin, joissa ovat olleet esteellisiä.

Lakisääteisen tilintarkastuksen on suorittanut BDO Audiator Oy. Vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHT- ja HT-tilintarkastaja Taina Törönen sekä avustavana tarkastaja KTM Henri Kantomaa.

1.3 Tarkastuslautakunnan työskentely

Tarkastuslautakunta on kokoontunut yhdeksän kertaa arvioimaan vuoden 2023 toimintaa ja taloutta. Arvioinnin suorittamista varten lautakunta on hyväksynyt toimikaudekseen arviointisuunnitelman vuosittaisine painopistealueineen. Vuoden 2023 painopisteinä ovat olleet talouden tasapainottaminen ja elinvoimapalvelut.

Tarkastuslautakunta on tutustunut vuoden 2023 talousarvioon sekä vuoden 2023 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Kunnan eri toimielinten toimintaan on tutustuttu viranhaltijoiden esittelyjen, toimintaa ja taloutta koskevien raporttien kautta sekä kuulemalla konserniyhteisöjen edustajia. Lautakunnan kuultavina ovat olleet kunnanjohtaja Esko Rautainen, kirjanpitäjä Elena Konovalova, kunnanhallituksen puheenjohtaja Harri Laasonen, kehityssihteerit Raita Joutsensaari, tekninen johtaja/Rääkkylän Kiinteistöpalvelu Oy:n toimitusjohtaja Kalevi Harinen, rakennustarkastaja Joni Rytönen, elinvoimalautakunnan puheenjohtaja Tellervo Hurskainen, rehtori-sivistystoimenjohtaja Rauni Ronkainen ja vapaa-aikasihteerit Jyrki Kymäläinen. Lisäksi on seurattu hallintokuntien pöytäkirjoja sekä tehty muita havaintoja kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Kokoustyöskentelyn lisäksi lautakunnan puheenjohtaja osallistui syyskuussa 2023 Joensuun tarkastuslautakunnan järjestämään seminaariin, joka oli suunnattu alueen tarkastuslautakunnille. Lokakuussa 2023 lautakunnalle oli tarjolla *Tarkastuslautakunnan perehdytys kuntaorganisaation arjen näkökulmasta* -koulutus, joka oli suunnattu eritoten lautakunnan uusille jäsenille. Marraskuussa 2023 lautakunta teki tutustumiskäynnin Paksuniemen alueeseen. Kehityssihteeri Raita Joutsensaari ja tekninen johtaja Kalevi Harinen esittelivät alueella toteutettuja logistiikkahankkeen tuloksia.

Tarkastuslautakunta on saanut selonteon tilintarkastajan suorittamista tarkastuksista kokousten yhteydessä ja perehtynyt tilintarkastuskertomukseen.

2. EDELLISTEN VUOSIEN ARVIOINTIKERTOMUSTEN POHJALTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 19.6.2023 hyväksynyt tarkastuslautakunnan laatiman arviointikertomuksen vuodelta 2022 ja hyväksynyt 30.10.2023 kokouksessaan kunnanhallituksen antaman selonteon seikoista, joihin arviointikertomuksessa oli kiinnitetty huomiota.

Tarkastuslautakunta on saanut selvityksen tiedokseen 7.11.2023 kokouksessaan.

Lautakunta kiittää saaduista selonteista sekä tehdyistä toimenpiteistä.

3. ARVIO ASETETTUJEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESTA

Kunnanhallitus on hyväksynyt tilinpäätöksen 25.3.2024. Kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se valtuuston käsiteltäväksi kesäkuun loppuun mennessä.

Talousarvio on vahvistettu valtuuston kokouksessa 12.12.2022 ja talousarviomuutos 20.11.2023.

Lautakunta toteaa, että kunnanhallitus on laatinut ja allekirjoittanut tilinpäätöksen ajallaan 25.3.2024.

3.1 Tavoitteiden toteutuminen

Kuntalaki korostaa tavoitteilla ohjaamista ja johtamista. Kuntalain mukaan talousarviossa ja suunnitelmassa valtuuston tulee hyväksyä kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Tehtyjen havaintojen mukaan tarkastuslautakunta toteaa seuraavaa kunnanvaltuuston vuoden 2023 talousarviossa asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Yleistä

Vuoden 2023 talousarvion mukaan ”Käyttötalousosan määrärahojen ja tuloarvioiden yleissitovuus kunnanvaltuustoon nähden on palvelualueen ja tehtäväalueen ulkoinen toimintakate eli määrärahan ja tuloarvion erotus.

Tuloslaskelmaosassa sitovia eriä ovat valtuustoon nähden verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuottojen ja -kulujen netto.

Investointiosassa taloudellinen sitovuus on määritelty investointimenojen ja -tulojen erotus investointiryhmittäin. Talousarviossa sisäiset erät eivät ole sitovia määrärahoja.”

Kuntastrategiassa esitetyn vision 2032 mukaan Rääkkylä on mahdollistava, luonnostaan ammentava vireä kulttuurikunta.

Mahdollistava

Kunta toimii eri toimijoiden, niin vakituisten ja vapaa-ajan asukkaiden, yrittäjien, kylien, yhdistysten kuin naapurikuntien tavoitteiden ja jatkuvan oppimisen mahdollistajana.

Yhdessä innovoidut uudet palvelut tuovat lisää elinvoimaa, torjuu eriarvoisuutta ja houkuttelee vakituksia- että monipaikka-asujia.

Avoimet ja ketterät päätösprosessit houkuttelevat uusia yrittäjiä.

Toimijoiden yhteinen kokeilukulttuuri synnyttää uusia ideoita ja edistää jatkuvaa oppimista. Se tarjoaa myös oppimista yli sukupolvien ja henkilökunnan keskuudessa. Johtaminen on palkitsevaa ja mahdollistavaa.

Luonnon luoma

Järviluonnon tarjoama puhtaus ja rauhallisuus ovat Rääkkylän vetovoiman perustekijöitä ja toimivat matkailijoiden ja uusien asukkaiden mielenkiinnon herättäjänä.

Vesistöjen monipuolisempi hyödyntäminen ja erikostuminen erilaisiin tuotantosuuntiin tuovat uusia mahdollisuuksia elää ja yrittää Rääkkylässä. Ne toimivat hyvin myös matkailijoiden mielenkiinnon herättäjinä.

Kunnan tehtävänä on mahdollistamisen lisäksi myös kiertotalouden ja vastuullisuuden kehittämisen osana maaseudun tukemista.

Vireä kulttuurikunta

Rääkkylän omaleimainen vireä kulttuuri ja tapa toimia toivottavat tervetulleeksi niin asukkaat, yrittäjät kuin matkailijatkin.

Kulttuurin säilyttäminen sukupolvelta toiselle edellyttää sen vaalimista, yhdessä oppimista ja tarinoiden tallentamista.

Erilaisten taustojen ja arvomaailmojen lisääntyessä syntyy uusia ja monipuolisia kulttuurin muotoja.

Saavutettava

Digitalisaatio mahdollistaa päätöksentekoon osallistamisen ja palvelujen paremman saatavuuden ja saavutettavuuden koko Rääkkylän kuntaan.

Vahvistamme ympärivuotista asumista työntekoon toimivilla yhteyksillä sekä sopivien tilojen tarjoamisella.

Meidät löytää helposti ja meille on helppo tulla. Olemme saavutettavissa myös digitaalisesti.

Strategisista painopisteistä tarkastuslautakunta toteaa, että lautakunnat ovat toimineet pääosin valtuuston asettamien painopisteiden mukaisesti.

Euroopan alueella jatkunut konflikti on aiheuttanut kustannusten nousua, mikä on vaikuttanut kunnan talouteen. Rajaliikenteen hankaloituminen on vaikuttanut matkailuun ja elinkeinoelämään.

Kunnan väestön määrä on laskenut edelleen ja se oli vuoden lopussa 1903, joten vähennyistä on tapahtunut 56 henkilön verran.

Asukasluku						
					muutos	muutos-%
2019	2020	2021	2022	2023	2022 - 2023	2022 - 2023
2 124	2 066	2 031	1 959	1 903	-56	-2,86 %

Rantamökkien rakentaminen, kunnostaminen ja muuttaminen vakituiseen asuinkäyttöön on pysynyt viime vuosien tasolla.

Vuonna 2023 on perustettu uusia yrityksiä neljä (4) kappaletta.

Saavutettavuutta on parannettu rakennusvalvonnan sähköisen asiointipalvelun myötä.

Valtuuston kokousten striimausta on jatkettu edellisten vuosien tapaan.

Kunnan yhdistyksille jaettavien avustusten leikkaukset heikentävät toimintamahdollisuuksia.

Talouden strategiset linjaukset vastaavasti olivat vuodelle 2023 seuraavat:

- tavoitteena tasapainoinen kuntatalous talouden tunnusluvuilla mitattuna
- talouden tasapainossa pitämiseksi tehdään tuottavuutta parantavia uudistuksia
- taksat ja maksut pidetään tasolla, että ne kattavat kohteena olevista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset
- hallitaan sekä kunnan että konsernin riskejä.

Strategisista linjauksista lautakunta toteaa, että taseen tunnusluvut ovat parantuneet, pois lukien suhteellinen velkaantuneisuus.

Taksojen tarkistusta on suoritettu asiakasmaksuissa, tilavuokrissa ja mm. vesihuoltolaitoksen käyttömaksuissa.

Toimintatuotot toteutuivat talousarvioon nähden 42.369 euroa suurempina. Toimintakulut toteutuivat 75.303 euroa pienempinä kuin oli arvioitu ja toimintakate oli 117.673 euroa arvioitua parempi.

Vertailun vuoksi edellisenä vuonna hallintokuntien toimintatuotot toteutuivat talousarvioon nähden 887.210 euroa pienempinä, koska metsäomaisuuden toisen erän myynti ei toteutunut ja toimintakulut olivat 94.711 euroa pienemmät kuin oli arvioitu. Toimintakate oli 792.499 euroa arvioitua huonompi.

Vuoden 2023 tilikauden tulos oli arvioitu alkuperäisessä talousarviossa 575.059 euroa ylijäämäiseksi ja talousarviomuutoksen jälkeen 374.597 euroa ylijäämäiseksi. Tilikauden tulos muodostui 639.422 euroa ylijäämäiseksi. Tilikauden tulos poikkesi arvioidusta 264.825 euroa.

Kunnan käyttötalous					
	TP 2020	TP 2021	TP 2022	Tot 2023	muutos-% 2022 - 2023
Toimintatuotot	2 574 747	2 736 714	3 978 144	2 248 149	-43,49
Toimintakulut	-19 988 715	-18 845 676	-18 715 425	-6 637 113	-64,54
Toimintakate	-17 413 969	-16 108 963	-14 737 281	-4 388 963	-70,22
Tilikauden tulos	-1 613 602	-2 953	1 636 529	639 422	-60,93

Vuonna 2023 kunnan ulkoiset toimintatuotot vähenivät 50,8 %. Tulojen vähennys johtui tilojen ja määräalojen myynnistä vuonna 2022 ja toimintojen siirrosta hyvinvointialueelle 1.1.2023. Hyvinvointialueuudistus vaikutti myös ulkoisten toimintakulujen vähenemiseen. Kulut vähenivät 66,6 %.

Verotulojen vähennys oli 44,6 %, johon sisältyi kunnallisverotulojen vähennys 51 %, kiinteistöverotulojen kasvu 0,25 % ja yhteisöverojen väheneminen 42,1 %. Yhteensä verotulojen vähennys oli 2.954.000 euroa.

Valtionosuuksien vähennys edellisestä vuodesta oli 85,3 % noin

8.501.000 euroa. Lisäksi valtionosuudet sisälsivät tilinpäätösvuonna har-
kinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen 100.000 euroa, jota ei ole
huomioitu edellisessä luvussa.

Verotulojen ja valtionosuuksien yhteinen vähennys oli kaiken kaikkiaan
11.354.144 euroa eli 68,5 %. Vähennys johtui hyvinvointialueuudistuk-
sesta, joka astui voimaan 1.1.2023.

Valtionosuudet ja verotulot						
	2019	2020	2021	2022	2023	muutos 2022 - 2023
Valtionosuudet	9 102 466	9 826 040	9 923 329	9 963 484	1 462 862	-8 500 622
Verotulot	5 799 646	6 260 996	6 433 099	6 616 736	3 663 214	-2 953 522

Talouden tasapainottaminen

Kumulatiivinen ylijäämä kunnan taseessa on tämän tilikauden jälkeen
2.360.000 euroa.

Konsernin kertynyt alijäämä on 257.768 euroa. Kunta on mukana kah-
dessa kuntayhtymässä: Pohjois-Karjalan koulutus kuntayhtymä ja Poh-
jois-Karjalan maakuntaliitto. Kummallakin kuntayhtymällä oli positiivinen
tulos vuoden 2023 tilinpäätöksessä.

*Lautakunta toteaa, että kunnalla on kertynyttä ylijäämää 2.360.000 eu-
roa ja kuntakonsernin alijäämä on 257.768 euroa.*

Kertynyt ali/ylijäämä					
	2019	2020	2021	2022	2023
Kunta	1 700 604	87 002	84 049	1 720 578	2 360 000
Konserni	-1 151 189	-2 406 819	-2 354 019	-753 839	-257 768

Vuoden 2021 aikana kunta joutui kolmannen kerran kuntalain (410/2015)
118 §:n mukaiseen arviointimenettelyyn kuntakonsernin taseeseen kerty-
neen alijäämän vuoksi. Kunnanvaltuusto hyväksyi talouden tasapainotta-
mishjelman 10.1.2022 § 3, jonka perusteella arviointiryhmän loppunäke-
mys oli, että kunnalla on mahdollisuudet selviytyä itsenäisenä kuntana.

Tasapainottamishjelmaan sisältyvä metsämaan myynti tuli toteuttaa
vuoden 2022 aikana siten, että taloudelliset vaikutukset (vuosikatetta
vahvistaen) olisivat vähintään n. 1,2 miljoonaa euroa. Kesäkuussa 2022
kunta myi metsämaata hintaan 1.280.500 euroa. Metsänmyyntituottoja
kertyi kaupan myötä 1.161.715 euroa. Tämän lisäksi kunnanhallitus päätti
syksyllä 2022 myydä lisää metsäomaisuuttaan 905.000 eurolla. Syksyn
metsäkaupat eivät kuitenkaan realisoituneet vuosien 2022 ja 2023 aikana
Itä-Suomen hallinto-oikeuteen tehdyn kunnallisvalituksen vuoksi. Metsä-
kaupat saatettiin loppuun vuoden 2024 alussa, jolloin metsäkauppoihin

liittyvät kunnanhallituksen päätökset tulivat lainvoimaisiksi. Kunta myi tuolloin metsämaata 1.040.630 eurolla.

Tasapainottamisohjelman muut toimenpiteet oli tarkoitus aloittaa pääosin vuodesta 2023 lähtien, mutta ne toteutuivat osittain jo vuonna 2022. Vuonna 2022 toteutettiin hyvinvointitoimen osalta yhden luokanopettajan työpanoksen vähennys ja Niemisen perhepäivähoidon yhdistäminen Niemisen ryhmäperhepäivähoitoon sekä yhden lähihoitajan työpanoksen vähennys päiväkodilla. Vapaa-aikatoimen osalta toimenpideohjelmassa puolitettiin liikuntatoimen avustukset, retkitoiminta, avustukset ja liikunta-alueiden kunnossapitokustannukset. Liikuntatoimen maksuja korotettiin 10 prosenttia. Joensuun teatteriyhdistyksen jäsenyydestä erottiin.

Vuonna 2023 toteutettiin hyvinvointitoimen osalta yhden tuntiopettajan virkavapaus, johon ei palkattu sijaista.

Elinvoimatoimen osalta toimenpideohjelmassa puolitettiin vuonna 2022 yksityistieavustukset ja muut avustukset. Lisäksi kiinteistöpalvelun kustannuksia on vähennetty.

Hallintopalveluiden säästötoimenpiteistä yrittäjiin kohdistuneet työmarkkinatukimaksut pienentyivät jo vuoden 2022 aikana.

Vuoden 2023 konsernitilipäätöksen taseen kertynyt alijäämä oli 135 euroa/asukas, kun tasapainottamisohjelman mukainen tavoite oli 25 euroa/asukas. Kunnan taseen kertynyt ylijäämä oli 1.240 euroa/asukas ja tavoite oli 1.353 euroa/asukas. Tasapainottamisohjelman luvut ovat toteutuneet toisen metsäkaupan jälkeen vuoden 2024 alussa.

Lautakunta on tyytyväinen, että talouden tasapainottamisessa on onnistuttu kunnan henkilöstön ja luottamushenkilöiden vahvalla yhteistyöllä.

Lainamäärä

Lainakanta					
	2019	2020	2021	2022	2023
Kunta	3 785 000	6 214 000	5 853 000	5 177 000	3 816 000
€/asukas	1 782	3 008	2 882	2 642	2 005
Konserni	7 678 000	10 782 000	10 675 000	10 229 000	4 070 000
€/asukas	3 615	5 219	5 256	5 222	2 139

Kunnan pitkäaikaisten lainojen määrä oli vuoden 2023 lopussa 3.815.522 euroa. Tilivuoden aikana lyhennettiin pitkäaikaisia lainoja yhteensä 361.000 euroa ja ylimääräisenä 1.000.000 euroa. Ylimääräisellä lainanlyhennyksellä saatiin noin 30.000 euron vähennys korkomenoihin.

Vuonna 2023 antolainauksessa tapahtui muutoksia. Antolainauksen vä-

hennyksiä olivat tytäryhtiö Rääkkylän Sijoitus Oy:n maksama lainan lyhennys 9.658 euroa, Pohjois-Karjalan tietoverkko-osuuskunnan maksamat lainojen lyhennykset 57.317 euroa sekä Jaaman seudun kyläyhdistyksen maksama laina 10.800 euroa.

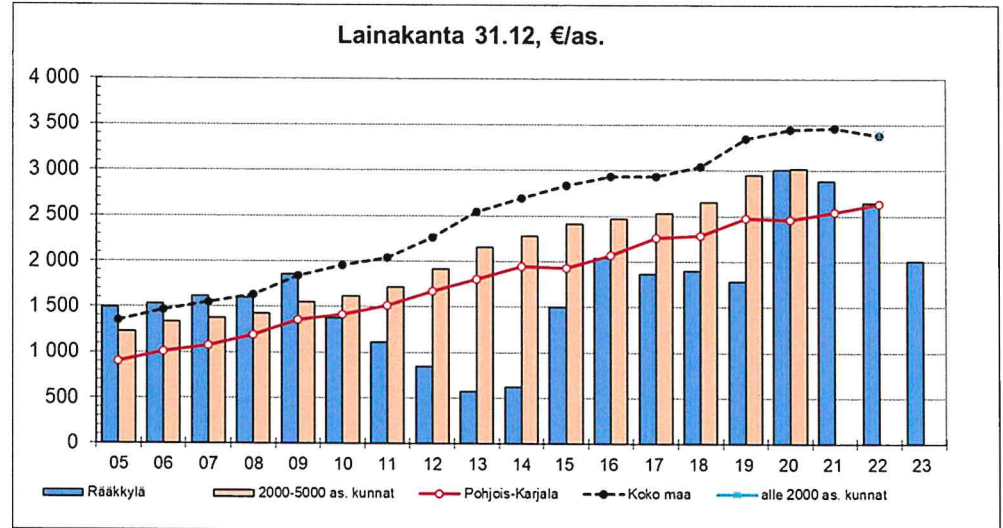
Lautakunta on tyytyväinen, että lainanhoitokulujen kasvua on saatu hillittyä ylimääräisellä lainanlyhennyksellä.

Lautakunta muistuttaa, että kuntalain 129 §:n mukainen riittävän kattava vakuus tai vastavakuus tulee huomioida antolainauksissa.

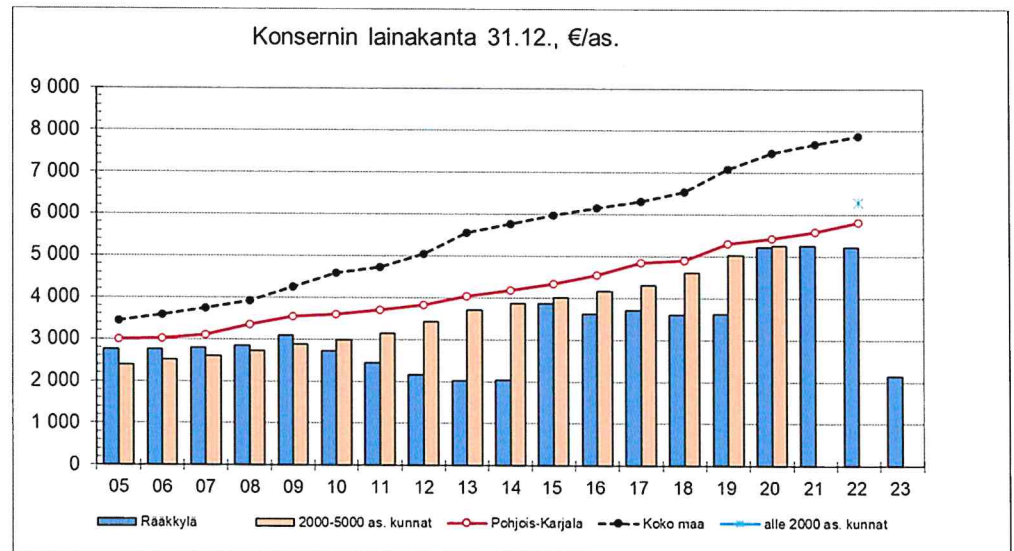
Oheisessa taulukossa on Rääkkylän kunnan, samankokoisten kuntien, maakunnan kuntien ja koko maan kuntien lainakanta asukasta kohden.

Toisessa taulukossa on vastaava vertailu konsernin lainakannan osalta.

Uutena asiana taulukoissa on alle 2.000 asukkaan kuntien tieto vuodesta 2022 eteenpäin.

Lähde: Suomen Kuntaliitto, Valtiokonttori

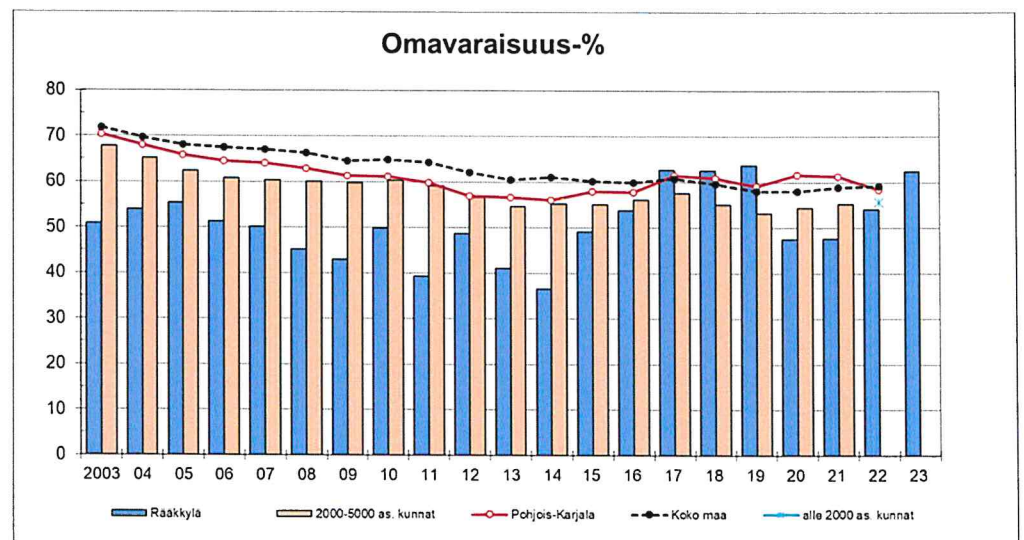

Lähde: Suomen Kuntaliitto, Valtiokonttori

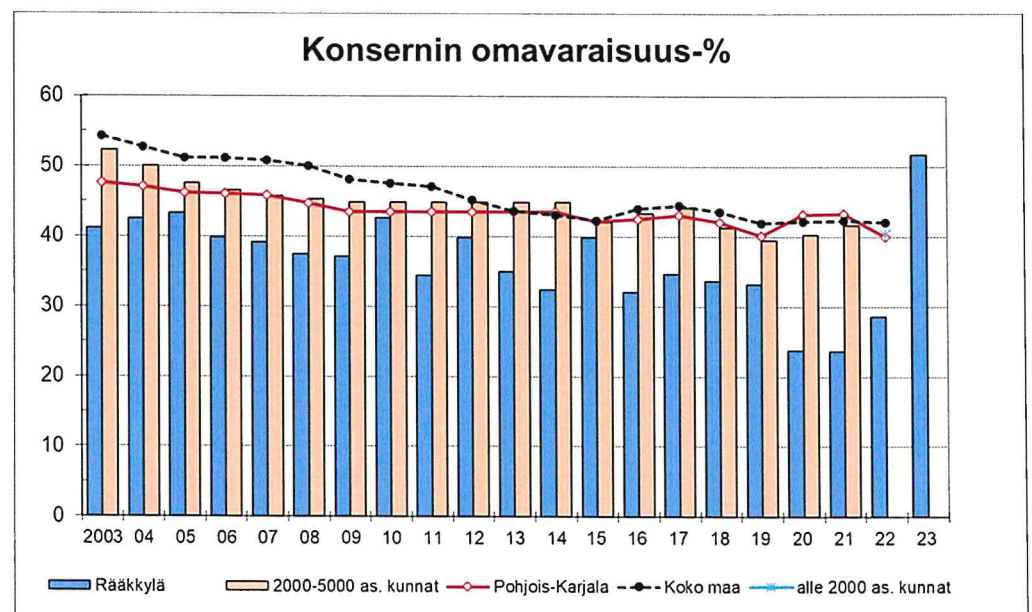
Oheisessa taulukossa on Rääkkylän kunnan, samankokoisten kuntien, maakunnan kuntien ja koko maan kuntien omavaraisuus-%. Lisäksi toisessa taulukossa on vastaava vertailu konsernin omavaraisuuden osalta.

Omavaraisuusaste mittaa kunnan ja kuntakonsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Terveessä kuntataloudessa omavaraisuusasteen tulisi olla vähintään 50 %. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääristä 70 %:n omavaraisuutta.

Vuonna 2023 kunnan omavaraisuusprosentti oli 62,4 % ja edellisenä vuonna se oli 54,1 %. Konsernin omavaraisuusaste oli 51,7 %, kun se edellisenä vuonna oli vain 28,6 %. Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antaman tilinpäätöksen laadintaan liittyvän yleisohjeen mukaan 50 %:a alempi omavaisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta.

Lähde: Suomen Kuntaliitto, Valtiokonttori

Lähde: Suomen Kuntaliitto, Valtiokonttori

Hyvinvointikertomus

HYTE-kertoimen eli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosan tarkoituksena on kannustaa ja tukea kuntia toteuttamaan monipuolisia ja suunnitelmallisia toimia kuntalaisten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Rääkkylän kunnan osalta asukaskohtainen euromäärä on tällä hetkellä 20,10 euroa/asukas ja se tuli maksuun ensimmäisen kerran vuonna 2023.

Tarkastuslautakunta kiittää, että kuntalaisten hyvinvointiin ja kunnan kohentamiseen panostetaan monipuolisesti mm. erilaisilla liikuntaryhmillä. Lisäksi lautakunta on tyytyväinen kuntajohdon HYTE-lukeman kasvamiseen sekä siihen, että perusopetuksen ja liikunnan lukemat ovat edelleen koko maan keskiarvoa parempia.

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen, että Pohjois-Karjalan liikuntakyselyn mukaan rääkkyläläiset liikkuvat liikuntasuosituksen mukaisesti maakunnallisia keskiarvoja paremmin.

Lautakunta on kuitenkin huolissaan Move-mittaustuloksista, joiden mukaan rääkkyläläisten 5.- ja 8.-luokkalaisten fyysinen kunto on valtakunnan tasoa heikempi.

Lautakunta on huolissaan työttömyysprosentin kasvusta. Vuoden 2023 lopussa se oli 18,3 %, kun se edellisenä vuonna oli 15,7 %. Lisäksi lautakunta on hyvin huolissaan korvattujen työmarkkinatukipäivien määrän kasvusta yli tuhat päivää työttömänä olleilla.

Tehtäväaluekohtainen arviointi

Kunnanhallituksen alaiset tulosalueet

Kunnanhallituksen alaisen toiminnan toimintakate oli yhteensä 29.967 euroa parempi kuin talousarviossa oli arvioitu. Valtuustoon nähden sitovia ovat yksittäiset tulosalueet.

Hallintopalvelut

Toiminnallisista tavoitteista toteutui 6/6.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Kuntastrategian toimeenpanon ja seurannan jalkauttaminen kaikille organisaation tasoille	Kuntastrategia toteutumista seurattiin johtoryhmätasolla.
Työhyvinvoinnin ja työilmapiirin parantaminen ja seuranta	Sairauspoissaololuvut ovat 11,3 pv/hlö/vuosi ja 22,1 % henkilöstöstä ei ollut sairauden vuoksi pois työstä yhtään päivää kertomusvuoden aikana.
Elinvoiman vahvistaminen ja myönteisen kuntakuvan edistäminen	Toteutettiin Paksuniemen logistiikkahanke ja päätettiin osallistumisesta Pohjoisen Saimaan kehittämiseen osana Lakelandia-hankkeeseen.
Kuntakonserni-kokonaisuuden toiminnallinen kehittäminen ja eri hallinnonalojen yhteistyön tiivistäminen	Kuntakonserni-kokonaisuuden toiminnallinen kehittäminen on strategisena tavoitteena ja sitä tullaan toteuttamaan muun muassa hallintosäännön uusimisen ja raportoinnin kehittämisen myötä.
Tiedolla johtamisen ja kustannuslaskennan edistäminen	Työtä tehdään operatiivisena työnä. Pyritään lisäämään toimistoautomaatiota ja siirtämään henkilöstön osaamisen painopiste tavoitteessa esitettyyn suuntaan Vaikeutena on toimistoautomaation kalleus.
Eduskuntavaalien sujuva läpivienti	Tavoite saavutettiin kiitettävästi.

Toimintakate ylittyi 8.225 euroa.

Työpajan toiminta siirtyi tulosalueelta hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Työterveyslaitoksen mukaan kuntatyöntekijät olivat poissa töistä keskimäärin 20,7 päivää oman sairauden takia vuonna 2022.

Lautakunta pitää hyvänä, että kunnan henkilöstön sairauspoissaolot ovat vähäisiä.

Lautakunta pitää hyvänä, että hankerahoituksia hyödynnetään laajasti.

Lautakunta ei pidä hyvänä, että työpajan siirryttyä hyvinvointialueelle toiminta on muuttunut huonompaan suuntaan. Työpaja ei voi ottaa tilaustöitä ja tuotteiden valmistus ja myynti on päättynyt, koska Siun sote ei voi periä maksua töistä. Toiminnan mielekkyys asiakkaille ja työntekijöille saattaa heikentyä tulevaisuudessa.

Asuttujen alueiden kehittäminen

Tulosalueella ei ollut kunnalla kaavoitukseen liittyvää toimintaa eikä tavoitteita.

Pohjois-Karjalassa on voimassa tällä hetkellä Pohjois-Karjalan maakunta-kaava 2040, maakuntakaava 2040 1. vaihe, 3. vaihemaakuntakaavan tuulivoima-alueet sekä Heinäveden osa-aluemaakuntakaava. Parhailaan valmistelussa on maakuntakaava 2040 2.vaihe, jossa käsitellään energia- ja maisemakysymyksiä. Vaihekaavan tavoitteena on erityisesti vihreän siirtymän edistäminen, energiahuollon omavaraisuuden kasvattaminen sekä maisema- ja pohjavesialueiden saattaminen ajan tasalle.

Lautakunta toteaa, että kunnanhallitus teki myönteisiä poikkeamislupapäätöksiä viime vuonna 7 kpl ja kielteisiä ei ollut yhtään.

- 5 kpl koski lomarakennuksen käyttötarkoituksen muuttamista vakituiseksi asuinrakennukseksi (ranta-alueella)
- 1 kpl koski lomarakennuksen laajentamista (ranta-alueella)
- 1 kpl koski saunarakennuksen rakentamista uudelle rakennuspaikalle (ranta-alueella)

Uusia kaavoja ei arviointivuonna tullut kunnassa vireille tai voimaan.

Lautakunta toteaa, että nykyisen tasoinen rantarakentaminen ja siihen liittyvä poikkeamislupien käsittely pystytään hoitamaan käytettävissä olevilla resursseilla viivyttelämättä.

Kunta edistää erillisten ranta-asemakaavojen laatimista mahdollisuuksiensa mukaan.

Liikenne

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat 3/3.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Palvelu- ja asiointiliikenne järjestetään siten, että kunnan eri alueilta pääsee kerran viikossa asiomaan kuntakeskukseen.	Tavoite on toteutunut. Palvelu- ja asiointiliikenne on järjestetty ympäri vuoden kerran viikossa kyliltä kuntakeskukseen. Asiakkaita reiteillä on ollut keskimäärin 3,70/ajokerta.
Joukkoliikenteen peruspalvelutason saavuttamiseksi tehdään yhteistyötä ELY-keskuksen ja Pohjois-Karjalan kuntien kanssa.	Tavoite on toteutunut. Yhteistyötä on tehty mm. osallistumalla ELY-keskuksen ja kuntien yhteisen henkilöliikennetyöryhmän sekä liikennejärjestelmätyöryhmän työskentelyyn.
Liikenneturvallisuutta parannetaan kunnan liikenneturvallisuustyöryhmän aktiivisella työllä. Työssä hyödynnetään Itä-Suomen liikenneturvallisuus-toimijahanketta.	Tavoite on toteutunut. Liikenneturvallisuusryhmä on kokoontunut kaksi kertaa. Toimijahankkeen kautta on saatu heijastinkasseja ja heijastavia pipoja jaettavaksi kuntalaisille liikenneturvallisuustyössä.

Toimintakate ylittyi 1.637 euroa.

Lautakunnan mielestä palvelu- ja asiointiliikenne on hyvä, toimiva ja välttämätön palvelu. Käyttäjää palvelun parissa on ollut vuonna 2023 melkein saman verran kuin edellisenä vuonna. Ajokertoja oli 209 ja matkustajien määrä oli 774, jolloin matkustajia oli 3,70 henkilöä ajokertaa kohden.

Palvelu on edelleen erittäin tärkeä kylillä asuville ja palvelun jatkaminen on tarpeellista, koska se mahdollistaa kotona asumisen pidempään.

Liikenneturvallisuutta on parannettu kirkonkylällä rakentamalla suojatie koulun ja kaupan välille.

Lautakunta on huolissaan tiestön kunnosta ja talvihoidosta, joka on käyttäjien havaintojen mukaan edelleen huonontunut viime vuosina.

Metsätalous

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat 2/2. Metsäsuunnitelman päivitys aloitettiin vuonna 2023.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Aloitetaan metsäsuunnitelman päivitys	Aloitettiin vuonna 2023.
Puun myyntiä toteutetaan metsäsuunnitelmassa esitetyn hakkuuehdotuksen mukaisesti	Hakkuita suoritettiin metsätaloussuunnitelman mukaisesti. Hakkuumäärät luonnollisesti laskevat, koska kunta on myynyt metsäomaisuuttaan.

Taloudelliset tavoitteet ylittyivät 25.754 euroa.

Talousarvion 2023 mukaan kunnalla on maa-alueita yhteensä 369 hehtaaria, josta metsämaata on 308 hehtaaria. Metsämaita on noin 400 hehtaaria vähemmän kuin aikaisemmin, koska metsämaita myytiin talouden tasapainottamissuunnitelman toteuttamiseksi.

Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätöstä odottanut toinen metsäkauppa toteutui vuoden 2024 alkupuolella.

Kunnan metsiä on hoidettu metsätaloussuunnitelman mukaisesti. Voimassa oleva suunnitelma on tehty vuosille 2013–2022.

Lautakunta pitää tärkeänä, että metsätaloussuunnitelma pidetään ajan tasalla.

Käyttöomaisuus

Toiminnallisia tavoitteita ei ollut asetettu.

Nettotulot alittuivat 10.825 euroa. Toimintatuotoksi kirjattiin yksi määräalan myyminen 626 euroa. Toimintakuluja muodostui Keski-Karjalan Kehitysyhtiö Oy:n toiminnan loppumisesta, josta aiheutui toimintakuluihin luovutustappion kirjaaminen 1.451 euroa.

Rahoitus

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat 2/2.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Talousarviota noudatetaan tarkasti ja seurataan sen toteutumista	Talousarviota on noudatettu tarkasti ja taloutta seurattu annettujen ohjeiden mukaisesti. Raportoinnin kehittämistä jatketaan.
Rahoitustoiminnan riskit tunnistetaan ja vältetään sekä huolehditaan siitä, että kunnan rahavarat on sijoitettu sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä mahdollisimman tuottavasti	Rahoituksen kustannukset on optimoitu.

Lautakunta pitää hyvänä asiana, että pitkäaikaista lainaa lyhennettiin ylimääräisellä yhden miljoonan euron erällä.

Sosiaali- ja terveystoimi/kunnan kustannusvastuu

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat 1/1.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Pitkäaikaistyöttömien määrän kasvua pyritään edelleen hillitsemään yhteistyössä sidosryhmien kanssa.	Yhteistyötä sidosryhmien kanssa on tehty aktiivisesti.

Nettomenot alittuivat 25.052 euroa.

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 1.1.2023, jolloin kuntayhtymänä toiminut Siun sote muuttui hyvinvointialueeksi. Aikaisemmin kunnan omana toimintana järjestetty kuntouttava työtoiminta siirtyi tuolloin hyvinvointialueelle ja ei enää tästä syystä kuulu tälle tulosalueelle.

Kunnan kustannusvastuulle kuuluvat erät muodostuvat työmarkkinatuen kuntaosuudesta ja kunnan veteraanikuntoutuskuluista.

Kunnan velvollisuus osallistua työmarkkinatuen kustannuksiin alkaa, kun henkilölle on maksettu työttömyyden perusteella työmarkkinatukea yhteensä 300 päivältä. Tällöin työttömyysaika rahoitetaan puoliksi valtion ja puoliksi työmarkkinatuen saajan kotikunnan varoista siihen asti, kunnes henkilö on saanut työmarkkinatukea työttömyyden perusteella 1000 päivältä. Tämän jälkeen työttömän kotikunnan rahoitusvastuu nousee 70 %:iin.

Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki/kunnan osuus				
2019	2020	2021	2022	2023
125 352	177 893	235 231	178 115	196 333

Kunnan osuus pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatuesta oli 196.333 euroa, kun vuonna 2022 menot olivat 178.115 euroa. Menot kasvoivat 18.218 euroa, joka johtui korvattujen päivien määrän kasvusta yli tuhat päivää työttömänä olleilla. Vuoden 2021 luku ei ole vertailukelpoinen koronavuosina yrittäjille maksettujen korvauksien vuoksi.

Alla oleva Kansaneläkelaitos Kelan tietoihin pohjautuva taulukko sisältää yli tuhat päivää työmarkkinatukea saaneiden määrät vuosina 2014 - 2023.

Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajat ja maksetut etuudet

Rääkkylä

Aika	Saajat	Maksetut etuudet euroa	Korvatut päivät	Kunnan osuus euroa
2023	24	166 722	4 368	116 706
2022	31	134 202	3 732	93 942
2021	28	119 670	3 500	83 769
2020	17	69 517	1 968	48 662
2019	19	57 907	1 868	40 535
2018	20	35 382	1 092	24 768
2017	12	22 476	702	15 733
2016	11	31 366	1 184	21 956
2015	22	69 984	2 314	48 989
2014	34	140 091	4 279	70 045

Lähde: Tilastotietokanta Kelasto, Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajat ja maksetut etuudet

Vuonna 2023 työmarkkinatuen saajien määrä oli 54 henkilöä ja edellisenä vuonna 72 henkilöä.

Kunnan osarahoittama työmarkkinatuki/saajat					
2019	2020	2021	2022	2023	muutos 2022 - 2023
67	77	89	72	54	-18

Julkisten työvoimapalvelujen järjestämisvastuu siirtyy valtiotoimijalta kunnalle 1.1.2025. Uudistuksella tavoitellaan työllisyyden lisäämistä tuomalla palvelut osaksi kunnan elinvoimatehtävää. Kunnanvaltuusto päätti loka-kuussa 2023, että Rääkkylän kunta järjestää siirtyvät työvoimapalvelut yhteistoimintana, osallistumalla maakunnalliseen työllisyysalueeseen,

jonka vastuukuntana toimii Joensuun kaupunki. Maakunnallinen työllisyysalue tulee jakautumaan työnhakijoiden palvelujen osalta neljään palvelualueeseen, joista Rääkkylän kunta kuuluu Keski-Karjalan alueeseen.

Vuoden 2023 lopussa työttömien määrä oli Rääkkylässä yhteensä 136 henkilöä. Kasvua vuoden takaiseen oli 18 henkilön verran. Vuoden 2025 alusta alkaen kunta osallistuu kaikkien työttömyysetuuksien kustannuksiin, kun työttömyyspäiviä on kertynyt yli 100 päivää.

Työmarkkinatuen saajien määrä on edellisestä vuodesta vähentynyt, mutta työmarkkinatuen kuntaosuus on kasvanut, koska yli tuhat päivää työttömänä olleiden osuus on yhä kasvanut edellisestä vuodesta.

Lautakunta on tyytyväinen, että nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi on tehty etsivää nuorisotyötä. Vuonna 2023 oli työttömänä 18-24 vuotiaita nuoria keskimäärin viisi (5) henkilöä, joka on ikäluokasta 18,5 %. Alle 25-vuotiaiden työttömien osuus vastaavan ikäisestä työvoimasta oli koko Pohjois-Karjalassa 16 %. Lähde: Sotkanet.fi, Tilasto- ja indikaattori-pankki

Alueellinen yhteistyö

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat 1/1.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Seurataan aktiivisesti palvelutuotannon toteutumista vuoden 2023 alussa tapahtuvan muutoksen jälkeen.	Toteutumista on seurattu aktiivisesti.

Nettomenot ylittyivät 151 euroa.

Vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille sote-uudistuksen myötä 1.1.2023.

Tulosalueen kustannuksiin sisältyy vuoden 2023 alusta alkaen yhteistointaosuudet, ympäristöterveydenhuollon osuus ja väestönsuojelukustannukset.

Lautakunta on huolestuneena kiinnittänyt huomiota sotepalvelujen saatavuuteen sekä niiden säilymisen epävarmuuteen. Jatkuva epävarmuus vaikuttaa myös henkilöstöön ja asukkaisiin.

Tilikauden 2023 aikana kirjattiin tuloslaskelmaan Siun soten palkkaharmonisointikustannukset 195.989 euroa ja 168.286 euroa vuodelta 2022 ja tehtiin pakollinen varaus 364.274 euroa. Varaus puretaan vuonna 2024. Lisäksi kuluksi kirjattiin Siun soten vuoden 2022 alijäämän kattamiseksi 602.830 euroa tuloslaskelmaan ja siirtovelaksi taseeseen. Velka maksettiin tilikauden aikana.

Lautakunta on huolissaan palkkaharmonisaation kirjaustapojen erilaisuudesta Pohjois-Karjalan kuntien kesken ja niiden vaikutuksista tulevien vuosien valtionosuuksiin.

Elinvoimalautakunnan alaiset tulosalueet

Elinvoimalautakunnan alaisen toiminnan toimintakate oli yhteensä 63.465 euroa huonompi kuin talousarviossa oli arvioitu. Valtuustoon nähden sitovia ovat yksittäiset tulosalueet.

Ympäristötoimi

Toiminnallisista tavoitteista toteutui 2/3 ja 1/3 toteutui osittain.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Ympäristövalvontaa suoritetaan resursien puitteissa.	Toteutui osittain Ympäristövalvontaa on suoritettu resursien puitteissa.
Edistetään ympäristöystävällistä ja kestävää rakentamista neuvonnan avulla.	Neuvontaa on toteutettu rakennus- ym. lupien käsittelyn yhteydessä.
Rakennusvalvonta hoidetaan asiakaslähtöisesti ja joustavasti.	Rakennusvalvonta on hoidettu joustavasti ja asiakaslähtöisesti.

Nettomenot ylittyivät 13.580 euroa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että lupia myönnettiin yhteensä 55 kpl, joista rakennuslupia oli 22 kpl. Lupien haku on jatkunut vilkkaana ja saatujen palautteiden mukaan rakennusluvut käsitellään viipymättä. Sillä edistetään maaseudun elinvoimaisuutta. Vuoden 2023 alusta käyttöön tuli sähköinen asiointipalvelu, joka on entisestään sujuvoittanut lupien hakemista asuinpaikasta riippumatta.

Lautakunta onnittelee vuoden 2023 rakennustarkastajaa.

Lautakunta näkee myönteisenä asiana kuntayhteistyön rakennustarkastajan resurssien jaossa.

Lautakunta kehottaa kiinnittämään huomiota kirkonkylän taajama-alueen huonokuntoisiin ja mahdollisesti vaarallisiin rakennuksiin sekä tarpeen mukaan ryhtymään toimenpiteisiin.

Kiinteistötoimi

Toiminnallisista tavoitteista toteutuivat 3/3.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Kunnan kiinteistöhoitoyhtiö hoitaa kunnan hoidossa olevat kunnan omistamat ympäristö- ja kiinteistötoimen sekä vesihuoltolaitoksen ja vapaa-aikatoimen sille kuuluvat tehtävät laadittavien kiinteistöpalvelusopimusten mukaisesti.	Kiinteistöhoito toteutui vuonna 2023 kiinteistöpalvelusopimuksen ja palvelukuvauksen mukaisesti.
Rakennuksia korjataan laadittujen PTS-suunnitelmien mukaisesti käyttötarpeen ja rakennuksen kunnon mukaan priorisoimalla.	Rakennuksia korjattiin PTS-suunnitelmien mukaisesti resurssien ja talousarvion puitteissa.
Katujen kunnossapidossa ja liukkauden torjunnassa panostetaan ennalta ehkäisevään toimintaan.	Kuntalaisille jaettiin liukuesteitä ja hiekoitushiekkaa. Katujen kunnossapidon taso oli hyvää luokkaa.

Toimintakate alittui 36.675 euroa.

Tämä johtui pääosin koneiden, kaluston ja laitteiden sekä rakennusten rakentamis- ja kunnossapidon kulujen kasvamisesta.

Lautakunta kiittää siitä, että kiinteistöjä on tarkasteltu pitkällä aikavälillä ja ryhdytty tarvittaviin toimenpiteisiin kiinteistöjä vuokraamalla, myymällä ja purkamalla.

Lautakunta kiittää myös katujen ja pihojen hyvästä talvihoidosta.

Vesilaitos

Toiminnallisista tavoitteista toteutui osittain 2/3 ja yksi tavoite ei toteutunut.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Jatketaan vesiosuuskuntien toiminta-alueiden päivittämistä.	Toteutui osittain Toiminta-alueiden päivittämistä on jatkettu.	
Uusitaan Kylätien varressa oleva vanha valurautainen vesiputki.		Ei toteutunut muiden yllättävien ja akuitimpien investointitarpeiden vuoksi.
Selvitetään jätevedenpuhdistamolle tulevan ylimääräisen huleveden lähteitä ja pyritään vähentämään tulevan huleveden määrää.	Toteutui osittain Vuotovesikartoitus tilattiin toteutettavaksi vuoden 2024 keväällä.	

Toimintakate alittui 9.964 euroa.

Toimintakulujen ylittyminen johtui pääosin työaineiden ja varaosien ostojen poikkeamisesta arvioidusta.

Vesihuoltolaitos on kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö.

Lautakunta on tyytyväinen, että vesivarmuuteen on panostettu pitkäjänteisesti ja näin on taattu hyvä veden laatu.

Elinkeinojen kehittäminen

Toiminnallisista tavoitteista toteutuivat 4/5 ja yksi tavoite ei toteutunut. Värttinäkeskuksen rahoituksen selvittäminen ja toimenpiteiden käynnistäminen siirtyi vuodelle 2024.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Yrityspalveluiden uudelleen organisointi käynnistyy sujuvasti.	Toteutui	
Paksuniemen logistiikka -hankkeen toimenpiteet valmiiksi.	Toteutui	
Pohjoisen Saimaan alueen matkailuyhteistyön käynnistäminen Liperin ja Heinäveden kuntien kanssa.	Toteutui	
Kylien ja järjestöjen aktivointi hanketoimintaan. Hankerahoituksen hyödyntäminen kehittämistoiminnassa.	Toteutui	
Värttinäkeskuksen rahoituksen selvittäminen ja toimenpiteiden käynnistäminen.		Ei toteutunut

Nettomenot ylittyivät 3.247 euroa.

Lautakunta kiittää hankerahoitusten laajasta hyödyntämisestä, joilla on mahdollistettu isoja hankkeita kunnassa.

Lautakunta on tyytyväinen, että yhteistyö Business Joensuun kanssa on lähtenyt hyvin käyntiin.

Hyvinvointilautakunnan alaiset tulosalueet

Hyvinvointilautakunnan alaisen toiminnan toimintakate oli yhteensä 151.172 euroa parempi kuin talousarviossa oli arvioitu. Valtuustoon nähdessä sitovia ovat yksittäiset tulosalueet.

Hyvinvointilautakunnan alaisiin tulosalueisiin kuulunut ruokahuolto ja laitosten henkilökunta siirtyivät Polkka Oy:lle 1.1.2023 sote-uudistuksen myötä.

Perusopetus

Toiminnallisista tavoitteista toteutui 3/3.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Jokainen oppivelvollisuutensa päättävä saa päättötodistuksen.	Tavoite on toteutunut. Kaikki 10 oppilasta saivat päättötodistuksen.
Jokainen perusopetuksen päättänyt saa jatko-opiskelupaikan.	Tavoite on toteutunut. Kaikki 10 päättötodistuksen saanutta oppilasta sai jatko-opiskelupaikan.
Kaikki luokka-asteet käyvät elokuvissa tai teatterissa.	Tavoite on toteutunut.

Nettomenot alittuivat 106.593 euroa.

Kustannuksiin sisältyvät perusopetuksen lisäksi esiopetus, aamu- ja ilta-päivätoiminta sekä kansalaisopiston ja musiikkiopiston toiminta.

Rääkkylän oppilaskohtainen meno oli 13.788 euroa vuonna 2022, mikä on keskiarvo pienen kunnan oppilasmeno.

Oppilasmäärä						
	2019	2020	2021	2022	2023	muutos 2019 - 2023
luokat 0-6	93,5	96,5	96,5	88	85	-8,5
luokat 7-9	55	49,5	46	43,5	36	-19
yhteensä	148,5	146	142,5	131,5	121	-27,5

(tilanne 20.9.2023)

Lautakunta pitää hyvänä asiana:

Perusopetuksen oppilaskohtainen meno oli hyvällä tasolla pienten kuntien vertailussa.

Rääkkylän koululaiset ovat tyytyväisiä kouluruokaan (THL:n kouluterveyskysely).

Kansalaisopiston ja musiikkiopiston toiminta on asukasluvuun nähden hyvä, mutta lautakunta on huolissaan toiminnan jatkuvuudesta valtakunnallisten säästöjen vuoksi.

Lautakunta pitää hyvänä, että koulun sisäilmaa valvotaan jatkuvasti ja tilanteessa ei ole tällä hetkellä mittausten mukaan hälyttävää.

Varhaiskasvatus

Toiminnallisista tavoitteista toteutui 2/2.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Henkilöstömäärän ja henkilöstön kelpoisuuksien tarkastelu suhteessa lasten määriin ja hoitoaikoihin.	Henkilöstömäärä on ollut riittävä suhteessa lapsiin. Henkilöstössä on ollut vuonna 2023 vaihtuvuutta. Uusien tilalle on saatu palkattua pääosin päteviä henkilöitä. Henkilöstömäärää ei ole pystytty vähentämään hoitoaikojen pituuden ja vaihtelevuuden vuoksi. Perhepäivähoidossa mitoituksen tulee täytyä joka hetki. Sairastapaukset ja lomat on saatu pääsääntöisesti hoidettua omalla henkilöstöllä.
Varhaiskasvatuksessa olevien lasten riskien tunnistaminen, varhainen puuttuminen ja tukeminen monialaisena yhteistyönä.	Lapsille on tehty pedagogisen tuen kartoitus ja tarvittaessa Kehu-arviot. Yhteistyötä on tehty erityisopettajan, neuvolan ja sosiaalitoimen kanssa. Lapsille on tarjottu tukea inklusio mallilla ja pienryhmätoiminnalla päiväkotiryhmässä.

Nettomenot alittuivat 40.624 euroa.

Varhaiskasvatusta järjestetään päiväkotihoidona ja ryhmäperhepäivähoitona.

Päivähoidossa lapsia					
					muutos
2019	2020	2021	2022	2023	2019 - 2023
43	32	32	22	20	-23

Lautakunta pitää hyvänä asiana, että hoitopaikkoja on pystytty tarjoamaan vanhempien työssäkäynnin mukaan.

Kirjastotoimi

Toiminnallisista tavoitteista toteutui 2/2.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Yhteistyön lisääminen kunnan eri yksiköiden sekä muiden toimijoiden kanssa.	Tavoite on toteutunut. Kirjasto on osallistunut kunnan ja muiden toimijoiden tapaamisiin. Yhteistyötä on toteutettu mm. tapahtumien ja näyttelyiden muodossa.
Kotipalvelun ja noutokassipalvelun toiminnan päivittäminen.	Tavoite on toteutunut. Kotipalvelukohteet on käyty läpi. Asian jatkokehittämiseen on mietitty hanketta.

Nettomenot ylittyivät 4.873 euroa.

Kirjastolla oli vuoden aikana jopa 55 erilaista tapahtumaa kaiken ikäisille. Lisäksi viime vuonna alkoi Lukeva perhe -hanke, jossa kokeiltiin ja kehitettiin kirjaston lapsiperheille tarkoitettuja toimintamuotoja ja palveluja.

Lautakunta on hyvin tyytyväinen kirjaston kehitykseen ja toiminnan laajentumiseen. Kirjastosta on tullut kuntalaisten olohuoneen jatke. Yhteistyö koulun ja varhaiskasvatuksen kanssa on edelleen tiivistynyt.

Vapaa-aikatoimi

Toiminnallisista tavoitteista toteutui 3/3.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Vapaa-aikatoimi osallistuu alueellisiin ja maakunnallisiin hankkeisiin.	Tavoite on toteutunut. Vapaa-aikatoimi on mukana mm. alueellisessa Kylien tarinat-hankkeessa ja maakunnallisessa Lasten kulttuurihankkeessa.
Uusien ulkokuntolaitteiden hankinta kirkonkylälle.	Tavoite on toteutunut. Katos ja ulkokuntoilulaitteet ovat valmiit.
Maakunnallisen Ehkäisevän päihdetyö-hankkeen toimintojen käynnistäminen	Tavoite on toteutunut. Käyttöön otettuja toimintoja ovat mm. kehityskeskusteluissa asian esille ottaminen ja koulutukset.

Nettomenot alittuivat 8.828 euroa.

Vapaa-aikatoimen tulosalueelle kuuluvat liikunta-, nuoriso- ja kulttuuritoimet, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto (yhteistyössä Keski-Karjalan kuntien kanssa) sekä nuorisovaltuusto, jonka tehtävää hoitaa oppilastoukunta.

Lautakunta kiittää:

Monipuoliset liikuntapaikat ovat saaneet kiitosta kuntalaisilta.

Nuorten omasta kuntalaisaloitteesta valmistui sisäpaintball-rata vanhempien ja kunnan yhteistyössä.

Kiertävät teatterinäytökset ja Kansallisoopperan kanssa yhteistyössä toteutettu Lähde-ooppera.

Nuorisotalon toiminta ja käyttäjämäärät ovat lisääntyneet kiitettävästi.

Investoinnit

Alkuperäisen talousarvion mukaiset investointimenot olivat yhteensä 579.001 euroa ja talousarviomuutoksen jälkeen 627.600 euroa. Toteutuma oli 640.048 euroa. Investointimenojen toteutuminen ylitti arvioidun 12.448 euroa.

Investointimenoihin kirjattiin: päiväkodin piha-alueen kunnostaminen ja leikkivälineiden uusiminen, josta leikkivälineiden asennus jäi keväeseen 2024, vuodeosaston verkkokaapeloinnin tekeminen ja lääkehuoneen rakentaminen. Lisäksi tehtiin katujen peruskorjausta ja asfaltointien uusimista, johon kuului S-Marketin suojatiekorokkeen rakentaminen ja Pihlajakodin pysäköintialueen asfaltointi. Paksuniemen alueen logistiikkahankkeen toimenpiteet ja kirkonkylän uusi ulkokuntoilupaikka saatiin valmiiksi. Vesilaitoksen osalta uusittiin Leppälammen vedenottamon automaatio ja rakennettiin ylävesisäiliön kattorakenne. Viemärlaitoksen osalta uusittiin jätevedenpuhdistamon ulko-ovet sekä Lammikon ja Rasivaaran jätevedenpumppaamojen automaatiot. Paksuniemen sataman polttoainemittari uusittiin. Lisäksi siivouskalustoa uusittiin yhdistelmäkone -hankinnalla.

Suunnitelluista inventoinneista jäivät toteutumatta terveyskeskuksen varoimajärjestelmän rakentaminen ja meijerirakennuksen korjaukset.

Investointituloihin kirjattiin yhden tontin myynti, KETIn osakkeiden ja osuuksien tasearvon luovutus sekä Paksuniemen alueen logistiikkahankkeen ja kirkonkylän uuden ulkokuntoilupaikan hankeavustukset.

Investoinnit olivat yhteensä 435.263 euroa (netto).

Investoinnit				
2019	2020	2021	2022	2023
181 373	43 791	405 163	-866 836	435 263

Lautakunta on tyytyväinen, että investointeja on pystytty toteuttamaan.

Rahoitus

Rahoitustuotot ylittivät rahoituskulut 93.282 euroa. Talousarvioon nähden poikkeama on 22.882 euroa parempi.

Henkilöstö

Henkilöstökulut					
					muutos
2019	2020	2021	2022	2023	2022 - 2023
3 291 038	3 138 359	3 338 143	3 355 758	2 906 023	-449 735

Henkilöstökulut olivat alkuperäisessä talousarviossa 2.874.599 euroa ja talousarviomuutoksen jälkeen 2.959.574 euroa. Toteutuma oli 2.906.023 euroa. Henkilöstökulut vähenivät edellisestä vuodesta 449.735 euroa eli 13,4 %. Tämä johtui pääasiassa henkilöstön määrän vähenemisestä hyvinvointialueuudistuksen vuoksi.

Kunnan henkilöstön kokonaislukumäärä oli vuoden 2023 lopussa 59, mikä oli 24 henkilöä vähemmän kuin edellisen vuoden lopussa. Henkilöstömäärän eroa selittää pitkälti hyvinvointialueuudistus 1.1.2023 alkaen. Koko vuoden 2023 osalta tarkasteltuna henkilökunnan palkallisen työpäivän määrä oli 58,63 henkilötyövuotta ja edellisenä vuonna 73,68 henkilötyövuotta.

Henkilöstö					
	2019	2020	2021	2022	2023
Vakinaiset	57	54	56	58	42,5
Määräaikaiset	8	9	6	6	8,5
Työllistetyt	9	11	14	15	5
Sijaiset	5	6	4	4	3
Koko henkilöstö	79	80	80	83	59

Lautakunta on tyytyväinen kuntien välisestä yhteistyöstä resurssien jaossa ja kiittää henkilökuntaa joustavuudesta. Työnantajan on kuitenkin huolehdittava henkilöresurssien riittävydestä.

Lautakunnan mielestä oppisopimuskoulutus on edelleen hyvä ja tarpeellinen täsmäkoulutus.

Riskit ja sisäinen valvonta

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 17.6.2019 § 24 ja kunnanhallitus hyväksyi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjeen 1.7.2019 § 104.

Kunnalla on tilinpäätöksen mukaan kaksi merkittävää riskiä, joista ensimmäinen on kunnan vähenevä väestö, jossa ikääntymisen ohella korostuu sukupuolten välinen vinouma. Kunnan ja kunnan vuokratyöyhtiön kiinteistöomaisuus on toinen suuri riskitekijä. Osa kiinteistöistä on vanhaa ja korjausvelkaa on muodostunut huomattavasti. Lähiaikojen suurin haaste on saada tämän kehityksen suunta sekä hallintaan että kääntymään.

Kolmas riski on Rääkkylän kunnan vesihuoltolaitoksen tekninen ja taloudellinen tilanne.

Lisäksi riskinä nähdään valtionosuuksien ja kunnan rahaston riittävyys julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtyessä työ- ja elinkeinotoimistoilta kunnille 1.1.2025 alkaen.

Hyvinvointialueen kanssa tehdyt vuokrasopimukset päättyvät vuoden 2026 lopussa, jonka jälkeen kunnan vuokratulot vähenevät huomattavasti.

Ukrainan sodan tuomat riskit Itä- ja Pohjois-Suomelle ovat niin ikään reaalisuomassa. Sodan vaikutus paikallistalouteen on arvaamaton.

Kunnan rahoitusriskejä ovat kotimaiset pitkäaikaislainat ja niiden korot sekä kunnan antamat takaukset kuntakonserniin kuuluville tytäryhtiölle ja ulkopuolisille yrityksille. Riskeihin luetaan myös kunnan antamat rahoituslainat.

Annetut takaukset				
2019	2020	2021	2022	2023
3 218 106	322 802	278 480	250 588	178 663

Lautakunnan mielestä kunnan riskit on tunnistettu ja niitä on pystytty hallitsemaan riittävässä laajuudessa.

Konserni

Tilinpäätös sisältää kuntalain mukaisesti konsernitilinpäätöksen. Konsernitulos vuoden 2023 tilikauden tulos on 524.123 euroa ylijäämäinen. Edellisenä vuonna tulos oli 1.622.775 euroa ylijäämäinen.

Kiinteistö Oy Rääkkylän Vuokratalot

Talousarviossa tytäryhtiölle asetetuista tavoitteista toteutui 3/4 ja yksi toteutui osittain.

Tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui	Ei toteutunut
Vuoden 2023 aikana pyritään pitämään asuinkuntoisten huoneistojen määrä vastaamaan kysyntää.	Tavoite on toteutunut ja Vuokratalot on pystynyt vastaamaan kysyntään. Vuokratalojen asuntokantaa on edelleen vähennetty markkinoita vastaavaksi	
Tarkka taloudenpito kiinteistön hoitokustannuksissa.	Käyttökustannukset ovat olleet tarkassa seurannassa.	Ylläpito, erityisesti lämmitys on syönyt tavoitellut säästöt.
Korjauskulut; maltillisesti PTS:n mukaisesti.	Korjauskulut (netto) olivat 53.087,02 euroa, kun budjetoitu oli 90.000,00 euroa.	
Vuokrasaatavien tehokas perintä; vuokravalvonta ajantasainen.	Vuokravalvonta on ajantasainen ja saatavat pienentyneet.	

Tilikauden aikana kunta on tehnyt vuokrataloihin SVOP-sijoituksen 221.571,34 euroa. Yhtiö on lyhentänyt Valtiokonttorin ja pankin lainoja yhteensä 282.968,97 eurolla.

Vuoden 2023 käyttöaste oli 76,9 %, joka oli sama kuin edellisenä vuonna ja vuonna 2021 se oli 76,3 %.

Koivukujan rivitalo purettiin kesällä 2023. Saarten kylätalo ja Saarten Rivi myytiin yksityiselle ostajalle.

Tilikauden tulos oli alijäämäinen 190.051,89 euroa. Merkittävä osa muodostui Saarten kylätalon ja Saarten Rivin alaskirjauksesta, poistoista sekä voimakkaasti nousseista lämmityskuluista.

Lautakunta on tyytyväinen, että kunnan kiinteistömäärää sopeutetaan kysyntään.

Lautakunta on erittäin tyytyväinen, että kunta tukenut Kiinteistö Oy Rääkkylän Vuokratalojen taloutta 792.288 eurolla vuosien 2018-2023 aikana, minkä johdosta yhtiö on pystynyt lyhentämään lainojaan ja tervehdyttämään talouttaan 1.246.601 eurolla.

Rääkkylän Kiinteistöpalvelu Oy

Talousarviossa asetetuista tavoitteista toteutui 2/2.

Tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Kehittämistavoitteena on palvelutarjonnan lisääminen.	Kiinteistöpalvelu on aloittanut uutena Oravisalo-Vannila-vesiosuuskunnan talouden hoidon.
Taloudellisena tavoitteena on talouden tasapaino.	Liikevaihto on kasvanut 1,6 %.

Yhtiön tilikauden voitto oli 10.633,51 euroa.

Lautakunta toteaa, että tulos on hyvä ja kiittää sitoutunutta ja ammattitaitoista henkilöstöä.

Rääkkylän Sijoitus Oy

Talousarviossa asetetuista tavoitteista toteutui 1/1.

Tavoitteiden toteutuminen

Asetetut tavoitteet	Toteutui
Kehittämistavoitteena on omaisuuden arvon lisääntyminen/kasvattaminen.	Tavoite on toteutunut.

Tilikauden tulokseksi muodostui 9.781,48 euroa.

Kiinteistö Oy Rääkkylän Yrittäjätalo

Tilikauden kirjanpidollinen tulos oli 0,00 euroa.

Lautakunta on huolissaan, ettei kaikkia tiloja ole saatu vuokrattua.

4. MUUT HAVAINNOT

Arviointimenettelyn seurauksena laadittua tasapainottamisohjelmaa on edelleen noudatettu eikä kunta enää ylitä kriisikuntakriteerejä. Lautakunta kiittää, että kunnan eri hallintokunnat ja tytäryhteisöt ovat toimineet yhteistyössä talouden tasapainottamisohjelman toteuttamisessa.

Lautakunta on huolissaan, että hyvinvointialueen muutoksen myötä palvelut heikkenevät ja vaikeuttavat kunnan asukkaiden ja loma-asukkaiden elämää.

Lautakunta on tyytyväinen, että yhdistystoiminta on edelleen aktiivista ja mahdollistaa monipuolisen toiminnan koko kunnan alueella.

5. YHTEENVETO

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan kunnalle laissa säädetyt valtuuston päättämät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on saavutettu toimintakertomuksen, tarkastuslautakunnan tekemien havaintojen ja saatujen selvitysten perusteella.

Tilintarkastuskertomuksen mukaisesti kunnan hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Huolimatta siitä, että talous on ylijäämäinen, talouskuri on tarpeen jatkosakin.

Vaikka sosiaali- ja terveystaloudet siirtyivät hyvinvointialueelle, kunnan tulee pitää yllä keskustelua palvelujen saatavuudesta.

Lautakunta kiittää kuntakonsernin henkilöstöä, tilintarkastajaa ja luottamushenkilöitä yhteistyöstä kunnan ja kuntalaisten hyväksi.

Tarkastuslautakunta muistuttaa, että kunta on olemassa nimenomaan kuntalaisia varten ja pitää kuntakuvan positiivisuutta elintärkeänä.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2023 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja velvoittaa kunnanhallituksen antamaan valtuustolle selvityksen lokakuun 2024 loppuun mennessä niistä seikoista, joihin arviointikertomuksessa on kiinnitetty huomiota.

Rääkkylässä 29.5.2024

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Pasi Laasonen
puheenjohtaja

Kerttu Asikainen
jäsen

Aune Laakkonen
jäsen

Kari Kulmala
varajäsen